

1.
693.

ENSU
Raamatukogu

370/5

1

VÖRU ÕPETAJATE SEMINARI ÕPPIVA NOORSOO RINGI
AJAKIRI

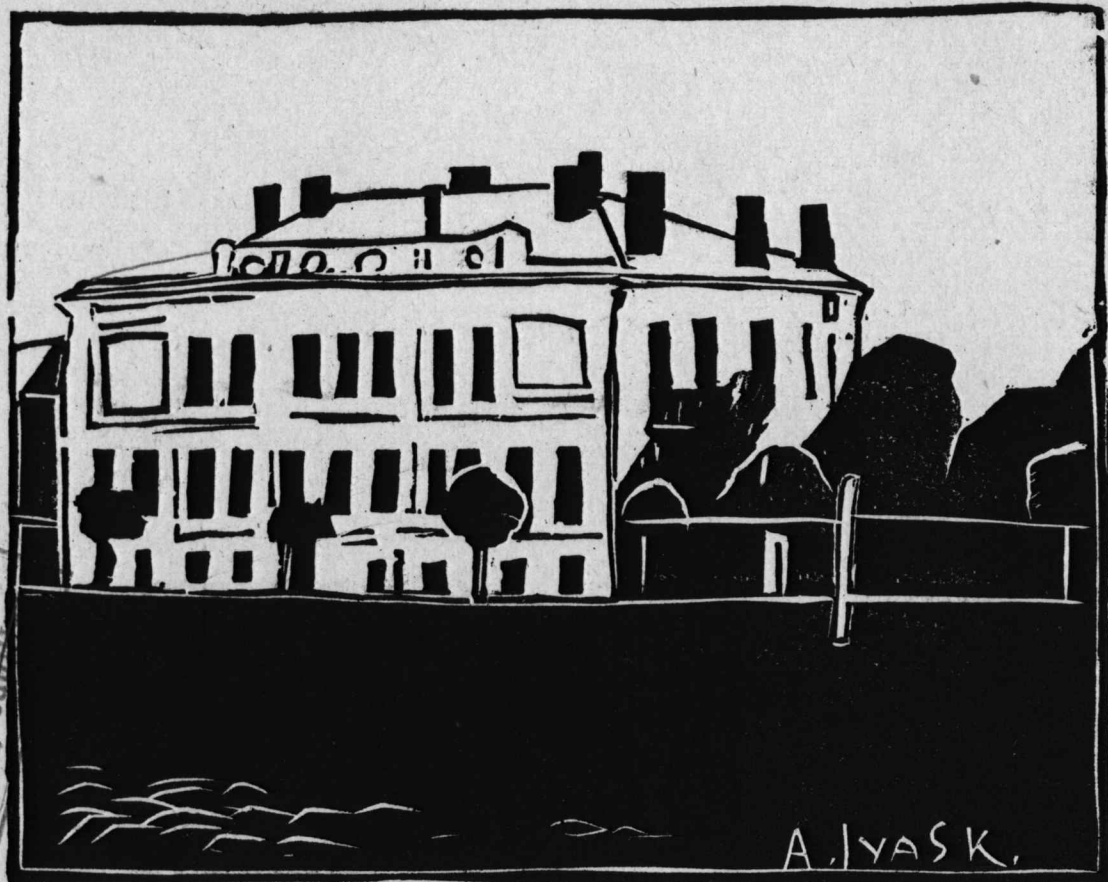
~~1.693.~~

Fr. A. Krotzvaldi oia.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu
PE 40748

~~Võru-Seminaari
Raamatukogu~~

~~8305~~

~~45833.~~

Ранна Педагоогилуул
Рагматч Казу.

WÖRU SEMINAAR.

M. Miska.

Kolm luuletust

Sann.

Sa saiad alari lohan, tambu veerim, 23
Mii kiivaraonu, laonu vana sann.

Mu tatsomelest nigu mure veerim, 22
Kui isani sannara veerimind imi 21

Ma peksi sinno, toda joht ei saaga,
Kui olli nuur, voi olla aastat kolm,

Siss egakord saält puudse laska jalga
Ma taromano niga tihis ja tolmi!

Es mildi mulle siss nuu sannapääva,
Sest sannan kõigepäält oll' väega kuum.
Ma tahtse sama siss, kui poisi kääva,

Kui tossu täüs es olõ sannaruum.

Nü saijö minost väike poisimolu,
Hel müldümä joh narak inämb sann,
Siss möksõ ma joh poiste seltsin kolu,
Es vü mind sanna inämb imä Ann.

Siss sannan kærven saijö pal'lo palja,
Kui soputime, loputime vün.
Ka lumyri suvõl joosi, kindsu palja,
Kon kaalani vaid olli jahen vün.

Ka mõnikõrd sääl vihakandsu saijö,
Kui midägi sääl kurja, koerust tei:
Ma pukta hammõ kuuma vette aijö
Vai selbi kereselle kuuma vei.

Nüüd ammu müüdä armsa ad' lännu

Om ainult mälestis noist põlvist häist!
Ma olõ juba lünasannu nämmu, mis
Kuid rahudest ei olõ teindam näist.

Mis tuust, et vett om pal'lo lünasannan,
Võit sulistada, mulistada vün.
Kuid sääl sa olõt niqvi vünahannan
Kon kõrd, et olo õi sääl töösöl iin.

Truuperäst lünasann ei mullõ müldü,
Kon olõt niqvi puuvipantu lind;
Ka om mu käest tal pal'lo raha mültü,
Kuid sissü puhtambas ütii tä mind!

Truuperäst käü ma innemõ tädü sannan,
Mis lähembän om kivi nõi kodopind;
Tä om sääl kongi väikse järve rannan,
Sest tälle ihekõms tuikas mino mind.

Hui tulo saavi, saa ma lünast kodo,
Siss kütä sinno jälke, vana sann!

Tuu halja viha hindäl mötsast kodo,
Tuu ao seen sanna vü vü imäl kunn!

Siss möskito ma jole polste seltsan kalle,
Sa hoia oma sanna seeni pistä,
Ka katust visakoi vül ärä päält!

Mis tuust et sammot saime eakelt pistä:
Tuu roorölt suedsuhaidan vüvetu säält.

Ku ääriju silvee goost, seind eä paja,
Kon väddand väät oled jänne dala, mäl
Oo järvel.

Ju kustis metsa ladvult päinen vümme sära,
Hui avanes me es lai, sile, vaikne järvel.
Val pilvit hõõguis eha nagn püripuustarv,
Süis aiganööda vaikis, kustusilmakära.

Me õnnitundest võlit, seivatime vähe,

Süis vastu võttis paadi üle järvepiid.
Meil territooriumi saatü üksik õine lind
Õi magus lõhn löi meile uimastavalt pähe.

Ju südaöö, kui maale vedasime paadi.
Õnn jaha! Järvel huldus valge uduloor,
Ja metsas laulis ärgand õine linde koor.
Ei ole häär, kui õnne paelju kätte saadi!

Sügisel.

On sügistuuled aiaist läbi käinud,
Mul koltund, närtsind rohi jalge all.
Ju käinud üle maagi mõni hall,
Sest loodus osa surmatuust ju läinud.

On jõudnud melankoolsed sügispäevad
Lõik olla, toovad pilved pea lund

Ning loodus tekitab talvist und.
Oh, millal talverahma silmad näevad!

Ei kuule kõrgi enam endist känd,
Sest mööda suve pillamise hoog.
Mulle sellest hale. Igatses tea mida!

Sa sügis elujõudu rüüstas ära,
Mulle julguse vüed, tuule metsik roog!
Jääb mulle ainult unistuste rida.

Tallinna Pedagoogiamü-
Raamatukogu.

Ed. Haljupers.

Võru Seminaari
Raamatukogu

Kääd on elada.

"Kääd on elada nautides," lausus mu va-
na sober, küla korstnapühkija, timita-
jameister ja kovi- ning võrgukuduja.

"Eks ta vist ikka ole," osatasin mõttes.

— "Aga Jüri, miks sa siis nü nautisid,
et nüüd üksi siin kolletad?" Neil sõ-
nul oli nähtav mõju. Kovi püüavad
käed jääd seisma, vaid sõrmed veel hoid-
sid perigudest teadmatult kinni. Ette-
heitvalt vaatas ta mu otsa. Miski vi-
vendav läige täitis ta silmi.

Rauk ohkas. Mind püüas süü tunne.
Oli äärmiselt piinlik. Tä hoidis oma ar-
vitust. Selgesti tundsin külmajudi-
nat tast üle jooksvat. Raskesti, ette-

heitvalt, ihtlasi ka valusalt algas
ta: „Hää oli elada nautides. Imehää.”
Tõrkord kütkestas ta mu vaate. „Pea-
tummistama: need olid mu õnnelikumad
momendid. Mitte millalgi pole ma en-
sega nii rahul olnud kui toorkord. Unu-
nend oli ta rõõpasus ja naivsus. Ta
oli hää ja kena vaadelda, ja muud
ma ei soovimudki. Ei mäleta, kaud
läks nü. Kas õnneks või õnnetuseks, oli-
mu sunnitud emaldama üksteisest.
Ent miski asi ei keelnud mind teda
ka nüüd nägemast ja vaatlemast.
Pigistasin silmad poolkinni ja vaa-
tasin päiksele. Sääl ta oligi. Ütle-
mata kena. Silmi avades oli ümbrus
nü võõras, data, õudne. . .

II

Jalutasin kaugemat. linnast. Vilitсад
taluomnid, omade raagus viljaaida-
dega näisid tükumajajäimud täna-
vapühkujainu. Kadus isa vaatlemi-
seks. Nojutades sammusin edasi. Kau-
gantas koer. Mu kõrval piklanaist
püüratud talu. Värblesid, varised ja
üksik pajuharas tiis. Kõrge püüras
uus aid, mida kaunistasid kuuivata-
tavad pemp ja rüüded. Silm leidis
midagi tuttavat, armsat. Aialatis
kuivas paljunnäht trübuline pluuus.
Ta oli nagu inka eest lahti, ja val-
gena ja karskena, nagu seda näge-
ma olin harjund, paistis ka nüüd
mulle säält midagi.

Vares lendas just selle lati otsa.
See tõmbas mu tähelepanu. Jäin seisma.
Vaatlesin. Lauast rind ja kael ja
varese pää ühes triibulise pluusega
andsid harmoonilise kogupildi, ke-
nama, kui olin harjunud nägema,
jumaldama.

Vaadeldud külluseni, läksin tallu.
Mu võttis vastu neiu, kelle kael ja
rind olid ikka ulatund välja seit
pluusist. Nagu lõpmata kaugusest
nägin teda. Kui õudne ta oli!
Tundsin jäämäe meie vahel olevat.
Ta varesemoodi läikivad silmad,
vormitu nina ja naeruviltu suu -
kõik olid väjakaamatamatud. Iist
ei varjandki oma nägemust ja õige
pea lahkusin talust.

Tee, kaugele sõnnimuskokvast, puhkesin
närva. Kuulsin enesele öeldavat: vaid
vares avas su silmad. . . . Sest ajast ei
jää kauaks peatama mu silmi pluusil,
temast ulataval kaalal ja rinnal ega
üldse pluusikandjatel.

Tä lõpitas. Tä silmad olid klaasi-
sed, hääl mollkõlas, süiski riindel,
ja nägu otsustav.

Tiindsin üdest seit inimesest. Lalo-
kusin. Hõruis kummas iika: „Häi on
nautida.“

Ed. Kaljupera.

Mälestus ja hist.

Üldine septembrikuu hommik. Vaikne.

Sinikallina paistab metsa ääres niit-
mattu karapöld. Tärlitena, ei, valu-
pisaradena on natund kastetilgad
kookarajund põõsistele. Kui halastut-
marata, kui rusur! Ka ligi olei mets
ei paku silmale midagi rõõmustavat,
ilendavat. Lõikumata nagu kollakas-
rohelineks tardunud muumia, seisab ta
tudulooris. Seisahtan. Mida valdab
Tukker raskemeelsus. Ainan mõnin-
gat ohtu, tunnen, näen tarvet põge-
neda sest hallist ümbrusest, rõhuvast
vaikusest...

Kuid ma olen praegusel silmapit-

gul tahtuakse, tüga jõuetu, et pöör-
 duda ja minna tagasi tuld tuld.
 Nagu loomusunnid, eneseteadmata
 olen jõudnud metsani ja püssi käl-
 le võttes sammun ettevaatlikult va-
 hetevahel sassatades mita. Sihilid
 hulgan nü minutit üs. Nõruga
 kuulen enda es rütmilist tressutamist
 -kloppimist. Lugu tõuse. Saigihis-
 muliselt ja rõõmsalt lähinen hää-
 teli. Vist olen kloppijale oige liigi.
 Sean püssi lahkemal ja poksural
 südamel hülin püüdes ja suuresti
 edasi. Mind on kuuld. Kloppimis-
 ni vaigib. Muudab ehmatand kinnu
 kü! kü! jälle teksiimine, kuid käl-
 gemal. Hinge kinnipüüdes tõttav
 edasi. Aha, saal ta ongi! Suur kor-

ju rähn. Täna seks sissejuhatuses
väga hääd. Süss pöske, nü valmis! Pa-
ha aimamata taab hoolas linnuke eda-
si, andudes täiesti omale tööle. Nagu
kahnju on mul temast; näe, niid tös-
tab ta pää... Samal ajal tõmbub
mu paremkäe esisõrm kramplikult
kokku, järgneb väike naksatus, paak-
- ja oksalt oksale langeva linnu kuk-
kumiskabin.

Aeglaselt ligiren saagile. Hui
ebaõnnestund poosis, kui abitult la-
mab ta, mu süütu ohver. Jalg jäänd
juurele, nokk ja pää vastu maad,
kael kahekorra, täkeldusid ja verine.
Näib, nagu oleks purustand ta juure
taha komistades ise oma pää, väänand
kahekorra kaela. Tõstan ta üles.

tardunud silmad pöörduvad mu pää-
 le. Oh kui palju ettehiidet loen neist!
 Ratsulolematu enesest ausb rinda.
 Vaadates enda valat tarritand vord,
 tarritab ka veri mu soonis ja nõrrus võ-
 tab muus võimust. Vaadum ligi olevali
 kämmule. Mu pää huugab ja logi-
 seb rikki läind marinaana - ta on te-
 has, kus segunevad igatugused hää-
 led tumedaks, arusaamatuks müraks.
 Katsenditena ja udustena kuulavad
 mööda mu traagilised elujuhused;
 neile järgnevad kohutavad, kuid täie-
 lised elupildra: vagel muvraab vag-
 lakese, mutt vagla, kull muti ja
 inimene kulli; näen palju muisugu-
 seid variatsioone, kuid ikka nagu
 karistuseks teistele on jõhker, tige, ka-

val inimene viimse ja hirmuain-
murdja. Oh, kuid vihkkan ma teda
iga panoraama lõpul! Hui kahju,
et ka mina nende suurraoivute
hulka kuulun, kui kahju, et ka
mina alatõpmata tapar ja murran-
teisi ja viimaks iseemast!

- 98 -
- 23 -
Eva Kaine.

Christus.

Küla poine sügripäev. Hinges tun-
dus tusk, piin. Midagi rasket nagu
lausa südamele, tumedad, hirmuära-
tavad varjused lendlevad silme ees.
Pundun nagu hämarusest piiratuna.

Astun tänavale, et peletada ee-
male, neid kajutiisi, mis vägisi ähvar-
davad mind oma meelevalda tõmmata.

Sean sammud tuttavat teera-
da järve kaldale. Istun, Milline
ilus vaade avaneb siit järvele!
Kogu loodus nagu suiguks. Hüg-
lapuud järve kaldal kohisevad, so-
sistades nagu palvesõnu.

Tahtmata tõuseb soov tõusta

kõrgemale siviõhku, pesta puhtaks
ennast maisest tolmust, kärast, elada
ainult puhtale taele, elada ai-
nult enesele. Ja see meelitar järw
-oh, kuidas armastan kolisevaid, lok-
suvaid laineid, mis vihaseilt üksteise
järele vastu kahtast tormavad, ah-
vaidades purustada kõin, mis teel
ette puutub! Imeline järw, su tu-
me sügavus nagu kutsuks, meelitaks
oma kaissu mind! Valged käed
nagu tõusekoid lainetest, sosista-
des sõnu: „Tule, tule, inimesehapis,
mu pehmese neevoodisse! Ainult
süin võid hingata elutormidest,
võitlustest, ainult süin võid jääda-
valt õnnelik olla, kunda maapäälm

õnn on petlik, üürrike...

Miski salavägi nagu kutsus, kisub mind. Mägemata, teadmata olen vette astund. Hõik ummohet. Tundus muina, värskena. Õnnelik naeratus palgel, istun lootsiku servale libistades jalad vette. Hõrraga aga tõuseb lainetest valge kuju veepinnale. Ja kollased juuksed lehvivad tuules. Kiirel sammul ruttab ta mu juure. Matukese aja pärast tunnen, et pehme käsi haavab mu kät, et tõmmata mind sügavusse. Haaran krampelikult lootsiku servat kinni, aga seal kaatab see kuju mulle nii meeldivalt näkku ja soistab: „Inimelaps, sa oled heimal, miks ei tule sa

kaasa, sa tead ju, et sa ei pääst üks
enn Loen palvisõnn, ätwardant, aga
asjata. Tunnen juba, et langen si-
gavamale, ja keegi sosistab mulle
kõrva: „Vasta mulle üks küsimus, süü-
oled vaba, aga ei jaksa sa seda, süü-
oled kadunud!“ Olen nõn, luban.
Mu silmade ette kergib valge tahvel,
millele kuldsete tähtedega kirjutet:
„Mis on elu?“ nagu küsiks, meelitan
Hohkem, tean, et aastatuhan-
ded on seda uurit, aga õiget vastust
ei ole ükski vist annud. „Elu on
võitlus! Ei, elu on naer läbi pisara-
te! Ei, elu on sihtide rajamine!
Ei, elu on vangitorn! Ei, elu on visat-
kivi! Ei... sülen skuu, tean, et olen

kaotand. Rabelen kõike jõudu kor-
ku võttes, tahan silmad arada, ka-
juda, aga enne kui seda teha, kis-
takse mind allapoole...

on ja korraga on mul imikaa.

Mõtlen: ometi on kõik mööda, kor-
vadelle, nagu voolaks vesi kohinal,
aga kaugel nagu lõõksid kinnukel-
lad pimm-panim, pimm-panim.

"Juba maitakse!" mõtlen. Aga
sel momendil tõugatakse teist kol-
mat korda. "Peaks ometi surnutele-
gi vahu antama." soonin endamisi
kui tõukimist ei jäta ja mind
pööratakse külili. Teen silmad
lahti ja näen, et elan, ainult marg
olen. Hakkan liigutama, liiguta-
ma. Kuis olen nüüguusele seisukorda

sattund? Täi pan, et olen tulnud
lootsiku servale, jäänd unistama,
viimaks tukkuma ja märkamata
libisend lootsikusse, mida tuul eda-
si-tagasi küigutas.

Hüppan jalule ja ruttan ko-
ju.

Paljungi aega on sest möödunud,
kuid see küsimus ei anna mulle
rahu.

Tahan rahulduda oma hinge
teadmiseaga, et ei jõua üksi teen-
gida elu siigavustesse. Elame lootu-
se, ootuse vahel. Ootame uut aega
ja paremaid päevi, mis toovad
rahu ja vaikuse hinge.

Enimene, ära vaevle mõtteis, ära
pole tundmusis, kõik on see nii üüris!

Homme võib tabada sind mõni ees-
simud juhus ja siis on kõigel lõpp.

Ära otsi hingekivistikke, ära
juurdle inimesoo keerdkäisimustel, kõik
on ju mõttetu ja meeletu nagu ümb-
ritsev elu. Inimesel on igav, kõigest
tüüpsib ta, nagu oleksid tal hüsteer-
iilise naise närvid, kes ihkab aina
vaheldust. Vüübiksin aina tossaval
aavikul ehk nuraval käärrongil ja
kõttaksin ühest maast teise, kurni-
summ tabab, nagu juhtus Hermann
Bangiga, kes suri käärrongil. Inime-
ne otsib ja leiab, võidab ja kaotab.
Halb on, kui unistused kaovad.

Eva Haine.

Mõtted.

Nüüdina keerlerad inimhõtted, välguküürusega säilvatavad ained, tõusevad soovid, igatsused - kaovad jäljeta! Noolena pistab valu inimhinge, äiksena purustades ihad, hävitades tegurõime, tahtejõu.

Sügavaim valu on sõnatu, pisaratu. Ta on ilmutus, ilmutus kõrge-
mast vaimuilmast, sellest ilmast, kus kõik piiritu ja lõpmatu, kus tuult mõistete raamidesse suruda ei või, kus vraised sõnad jõuetud. Pärli tilkadena keerevad pisarad inimvälgest, kõik kõrgeimad ilmutuskiired paigelduvad pisarakastes. Pisarkelles peitub palju,

jalga! Kas suudad sa surelik mõista
pisarakuult? Kas sa tead, mis need
pisarad kõnelevad, mis su elateele
puistati, mis kätke ääres su ema sil-
mist sulle vastu läikind, millega
kõik su õnneroosid kaet ja mis nüüd
surnumäraraval sind hiivavad. Teaksid
seda, siis võiksid õnnelapsena liikuda
inimeste keskel.

Abituna, väimetuna, eksib inim-
laps elumeres. Rootsilisena näeb kogu
maailm. Sääb väärastab jalg- ja
es waneb haigutav kuristik Inimlaps
ke kus, surnumärarav tehakse lahti, ja
ta ke ob, kaob igavesti varjude ja
unustuse maale.

Väänlevat, auklist teed sammub
teine, kolmas inimolend. Ta hallis

Elmus peegeldub igavene headus, armas-
is, nutsev ainus. Ta elab ainult teis-
tele. Hävitav surmavikat rühiseb õhus.
Hukkub jällegi.

Aeg vureb. Ei teagi keegi enam ta
olemisest; tulevased põlvned unustavad
sibiraijuja.

Oleks elul mõte ja siht, igavene,
jäädav, absoluutne! Peaks elujärg
jõudma, mil vaimude täielik andu-
mine, teineteises elamine. Tahaks sara-
da päiksekiirte meres lüliakroonis, oo-
keani rahutuis laintes. Muusikahelides
aimame selle igatsuse põhjatut sügavust.
Meis põleb rahuldamatü igatus jäädava,
täielise, kokkukõlalise õnne järele. Ja
kei oleme selle saavutand, siis muutu-
vad rüüds ka õnnelikuis ad maised

A. IVASK.

elamusel, siis aimab süda õnnevärinat,
 millel pole sõnu, piiri ega mõistet.
 Vähehaaval langeb loor loori järel,
 ja me näeme kummardades loojat,
 kuuleme elu saladuslikku kohinat
 sosistavat: Andu, andu, inimelaps,
 andu kõigile, kes kurrad elust, haa-
 vat! Kanna päikest nende süda-
 messe! Ja kui niiske muld kõiki
 su armsaid katab, kui iirski täht
 taevavõlvil ei sära, siis tea, et uimur
 igavik tahab sinu ärgata. Astu
 siis välja elu kitsast toost, kus häma-
 rik nii hall, nii hall. Ihkra andu-
 da, luua, soojendada, valgustada,
 õnnistada, isemesest hoolimata, iseen-
 nast ohverdades.

Ygale õnnisjoovastusele järgneb

pettumus. Igavene ja püha on see!
Nägemata on tema valgus, mõte ja
siht. . . Ei ole see hingida, aate-
tu, rääklate ja armatunde hummis,
millewa teda kujutelite. Sääskedena
keerlevad kollased püükeed õhul, keel-
vades surmasemet legendide. Surma-
raske aimus täidab hinge: kroobised
lehed, viraansuvad varesed.

Ei, siigislehtedes hülgas tulevase
kevade duaim, haudavõrudes magab
koit, minevikus valmib jääda olevik
ja lõpmata kohisevad da dained. For-
mides kuulduis hülumino, kisa, vail-
lusnutt. Hurrana seisab kaarsik, rika-
sena, teravana kõlab ta kohin. Hur-
vana, nõhutuna sammub ta inimene
elusigire võrudes. Jõuab talv, - kolt,

kuud süski nii meelitar näerata on
surm.

Ahrardab tauras, mustade konti-
deno tormavad pilverünnad; sajab sa-
jab.

Kured lendavad kraakudes taeva
all. Mässavad murtsained ährardavad
hävitada vetepimnal kõikeva lauvare.
Tõustes ja vajudes rühit ta süski edon...

Võitleb, püüab, rühit inimene. Elu-
lained kohisevad, tõukavad teda. Liiwa-
sõmerana kustub ta inimhulgast.
Looja minera päikese müred kuldavad
purpurpunasena puulatru.

Hõbehalli pääga seisab inimeru
elutee lõpul, kustund silmalaike, kort-
sund palged. Väsimuna langeb ta
talveunne, neelava surma suhu.

E. Leotoots.

Elu.

„Kõik elu tuleb munast (omne rüüm ex ovo),“ ütles kuuluis loodusteadlane Baar, kes Tõrnu ülikoolis töötas ja kelle aksammas praegu Toome mäe ilustab. Ja nende pisitillukeste rakukeste, s.o. muna- ja seemnerakukeste kaudu muheldaksegi vanemate patud laste kätte, sest nad sisaldavad enest mitmekesiseid vanemate ja isivanemate omusi. Aga mis on elu, kuidas ja milal ta maa pääl täiskas?

Need ongi küsimused, millel inimkonna kõigil aegadel oma väikest pääd on vaevand. Need küsimused säidid inimene kogu oma mõttetegevuse alguse

üles. Alati on nendele küsimustele ka
kostjaid leidnud, aga kui õigesti sellega
keegi toimu on saanud, seda meie
ei tea. Et seda küsimust juba vanal
ajal on katsut lahendada, seda näi-
tarad meile iga rahva muinasjutud
maailma loomisest, mis sagedasti nagu
ümberliikumatud täpised ühe
või teise üm poolt vastu võeti.

Elust saaksime meie ainult siis ja-
gu ja võiksime teda ainult siis selita-
da, kui meil korda lähaks kunstlikul
teel elu sünnitada. Kuid seni seda
võel sünninud ei ole.

Praeguse aja inimsoo võimsad abi-
rõnd, millega ta looduse saladustesse
tungib, on katse ja raatlemine.

Ei otsita enam looduse saladuste

võtit vanadest pergamentidest nagu
keskajal, vaid inimene pöörab oma
pilgu saladuste algallikale enesele,
s. o. loodusele. Mõõdud, kaalud ja
arvud on tema abirüüstad. Ja nende abi-
listega võideldes hävitab ta põlised
elavõimised. Ihuid ka siin tuleb iga
edusammul palju energiat kulutada.
Enne kulub palju aega, kuni teadus suu-
dab avada inimese silmad uuele aru-
saamisele loodusest, sest edu ei sam-
mu kunagi roosilisi radu mööda ega
lenda kergel tüürul.

Teoloogiline loodusteadus õpetab,
et inimene alati niisugune on olnud,
nagu meie teda praegu tunneme, et
ta ju alguust teiste valitsejaks on
loodud. Irvati, et kõik looduse ilu

inimeste pärast on loodud, et linnud
ainult inimestele laulavad ning päike,
kuu ja tähed inimeste rõõmudes keerle-
vad. Muud Darwin näitas ka inimese
koha looduses, misama kui Kopernikus
määras maakera koha teiste ilmakehade
keskel. Darwin näitas, et inimene niisa-
masugune „looduse nimetus“ on nagu
teisedki olemused ja et looduses iga
olemus omaette elab. See inglismaa
poeg, keda meie õigusega orgaanilise
ilma Kopernikuseks ehk Newtoniks võime
nimetada, ütles oma arenemisõpetuses,
et kõik elu on lihtsast rakkusest põl-
nenenud, võitluses olemise eest oludele
kohanend ja pärivuse teel endiseid
omadusi edasi kandes ühtelugu kõrge-
male tõusnud, kuni tekkisid imetajad

loomad ja nende hulgas loom-inimene. Kogu elavat loodust võime kujutada suure puuna, ja kõik niüdsed elavad liigid on otsekui oksad sellest suurest elurüügi puust, mille tüvi ja juured kõige hallimas minevikus puhkavad.

Orgaanilise elu uurimise ajaloos tekitas darvinism niisuguse muudatuse, nagu seda inimsoo ajaloos aastasadaid kunagi pole olnud. Olemasolu põhjused, ilmakaegade minevik ja tulevik hakkas nagu selguma. Nagu uudeloor tõusis meie silmade eest, et lasta merd tõelikusse vaadata.

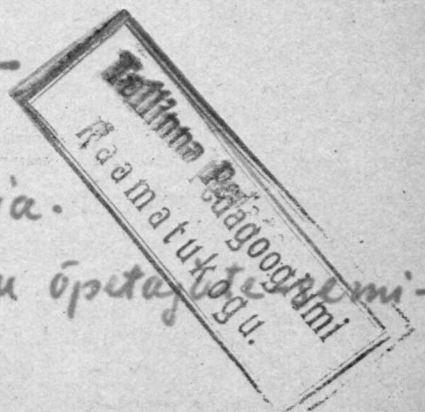
Sisu.

Aleksa. M.	Kolm leuletust.	lkx 5.
Kajupow. Ed.	Hää on elada	" 11.
"	Mälestus jahist	" 16.
Kaine Eva.	Unistus	" 21.
"	Mõtted	" 28.
Leotoots E.	Elu	" 34.

E. Riijani kaaneilustus.
A. Ivaski sisulehed.
Kliidud lõigand A. Ivask.

Toimetaja: E. Oja.

Väljaandja: Võru õpetajate
naari õppimise ühing.

ESTI
RATMUBHARANGA
AP